Nr. 42 Sibiiu, Marți 18 Aprilie (1 Maiu) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român", strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Invitare.

Conzistorul arhidiecezei ortodoxe române din Transilvania învită prin aceasta la festivitatea sfințirii bisericei catedrale din Sibiiu, care se va săvârși cu toată solemnitatea Duminecă, în 30 Aprilie v. (13 Maiu n.) 1906, la orele 8 a. m.

Insinuările pentru cuartire sunt a se face până la 10 Maiu n. la secretarul conzistorial Dr. *George Proca*, iar cele pentru banchet la referentul școlar *Lazar Tritean*, până la acelaș termin. Pentru încunoștiințări sosite după acest termin nu putem luà răspundere.

Sibiiu, 10/22 Aprilie 1906.

Comisiunea pentru aranjarea festivităților sfințirei bisericei catedrale: *Dr. Ilarion Pușcariu*, arhimandrit, vicar arhiepiscopesc. ***Nicolae Ivan***, asesor conzistorial. ***Mateiu Voilean***, asesor conzistorial. ***Dr. Miron E. Cristea***, asesor conzistorial. ***Ioan de Preda, Dr. Liviu de Leményi, Pantaleon Lucuța, Dr. G. Proca, Lazar Tritean.***

Măsură egală.

Sibiiu, 30 Aprilie n.

Incă n'au întrat deputații naționaliști în dieta țării, și nici nu știm câți *vor puteà* să între, și o parte a presei maghiare a și început să tragă clopotul într'o dungă și să alarmeze opiniunea publică maghiară, că întrarea în număr mai mare a deputaților naționaliști în dietă constitue o mare primejdie pentru stat și pentru națiunea maghiară.

E de prisos a spune, că vederile acestea le reprezintă și le răspândește acea parte a presei maghiare, care se simte datoare a apărà și acuma vechiul sistem de guvernare, ezerciat aproape patruzeci de ani din partea distrusului și acum desființatului partid liberal maghiar.

Nu i-o luăm în nume de rău. Această parte a presei maghiare are întru adevăr motiv *a se teme* de întrarea deputaților naționaliști în dietă, în număr mai mare decum aveam fericirea a-i putea trimite acolo în trecut, însă nu pentrucă ei ar puteà să fie în dietă primejdioși statului ungar, ori națiunei maghiare, ci pentrucă întrați odată în dietă, în număr mai mare, ei vor puteà să desvălească și să prezinte țării și lumii în întreagă golătate sistemul păcătos de guvernare din trecut, volniciile partidului liberal adormit acum în domnul, comise față de naționalități cu ocaziunea alegerilor și în jurul întregei administrațiuni. Temerea deci, că cei mai competenți vor da de gol armele imorale cu cari s'a ținut la putere partidul acesta aproape patruzeci de ani, face ca puținele gazete cari îl mai apără să strige și să se vaete în contra deputaților naționaliști înainte de a fi întrat ei în dietă și înainte de a să știi cam câți *vor fi tăsați* ca să între în dietă.

Față cu aceste alarmări superflue ne cade bine când vedem, că ziarele coaliției reprezintă cu totul alte vederi. Astfel ziarul *„Magyarország"* ne spune cu o laudabilă sinceritate, că nu vede nici un pericol în aceea, dacă naționalitățile vin reprezentate în parlament conform puterilor lor numerice, ci din contră, tocmai așa o cere dreptul și dreptatea. E acesta un postulat al dreptății, care ține cont de faptul netăgăduit al *existenței naționalităților* și care, în privința drepturilor cetățenești, fără considerare la deosebirea de rassă și de limbă, *vrea să se aplice măsură egală*!.

Iată un principiu pe care l'am accentuat noi, naționalitățile, de atâtea ori, și care acceptat acum și din parte maghiară, nu poate decât să ne întărească în speranța, că ajungerea la o bună înțelegere între națiunea maghiară și celelalte naționalități din patrie e *posibilă*, nu numai, dar că e și pe cale de a fi realizată. Căci nici noi nu cerem mai mult decât aceea ce ne dă *dreptatea*, și nu cerem alta decât să ni-se măsure *cu măsură egală*, nu numai *datorințele*, pe cari noi ni le-am implinit totdeauna cu scrupulositate, ci și *drepturile*, de cari tocmai aceia pe cari îi apără presa maghiară de care tăcurăm vorbă la începutul articolului ni le-au răpit prin acte revoltătoare de volnicie.

Dee deci ceriul să între în dietă cât de mulți deputați naționaliști, pentruca să se convingă întreaga națiune maghiară, că ei nu vor lucrà acolo în contra intereselor statului ungar, care e și al lor, *al nostru al tuturor*, și nici în contra națiunei maghiare, cu care, de o sută de ori dacă ne-am certà, totuși ar trebui să ne împăcăm și să trăim în pretinie și bună înțelegere, pentrucă interesele ne leagă de olaltă, ci numai pentru a cere aceea ce recunoaște și *„Magyarország"*, că avem dreptul să cerem: Aplicarea unei măsuri drepte și egale față de toți cetățenii patriei, fără deosebire de rassă și de limbă!

Sinodul arhidiecezan.

Ședința a șasa.

Sibiiu, 28 Aprilie n.

Ședința se deschide la orele 9. Prezident Inaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Metianu*. Notar de ședință *Lazar Triteanu*.

Notarul *Victor Păcală* cetește procesul verbal al ședinței din urmă. Se autentică. Se întră apoi în ordinea de zi. Deputatul sinodal *Arseniu Vlaicu* adresează prezidiului interpelație în chestia alegerii de deputați sinodali mireni din cercul electoral al Sighișoarei. Inalpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Metianu*, promite că va căutà să se informeze asupra celor atinse de dl *Vlaicu* și và raportà sinodului la proxima întrunire.

Deputatul *Vlaicu* ia răspunsul la cunoștință. Deputatul *P. Cosma* face propunere, ca interpelația să fie pusă la ordinea zilei pentru a fi discutată. Se primește propunerea, urgența însă nu se admite, ci propunerea trece la comisiunea organizătoare, conform propunerei deputatului *Nicolae Ivan*.

Se pun la ordinea zilei rapoartele comisiunilor. *Dr. Nicolae Vecerdea*, în numele comisiunei organizătoare, propune, ca propunerea deputatului Galacteon *Șagău*, în chestia arondării cercurilor electorale, să se predeà conzistoriului arhidiecezan, ca să compună un nou plan de arondare și să-l înainteze *congresului*, singur competent să facă o nouă arondare. Dr. *P. Șpan* propune și sinodul primește, ca planul de nouă arondare să fie supus întâiu ezaminării sinodului și apoi să meargă la congres.

In numele comisiunei bisericești, raportorul *Vasile Domșa* propune în chestia propunerei gimnasticei în secțiunea teologică menținerea concluzului adus odată de sinod în privința aceasta. Vorbește la obiect Dr. *Petru Șpan*, declarându-se în contra propunerii gimnasticei în secțiunea teologică. *Dr. Eusebiu R. Roșca* e de aceeaș părere. Pedagogilor trebue să li-se propună gimnastica, pentrucă ei au să o propună elevilor din școalele poporale, dar teologii n'au lipsă de gimnastică. Mai vorbește *Dr. Nicolae Bălan*, tot în acest înțeles. *Victor Păcală* constată, că gimnastica peste tot nu se propune în seminar așa cum ar trebui să fie propusă. Face propunere în privința aceasta. Dr. *Vasilie Bologa* spriginește propunerea comisiunei. Sinodul se pronunță pentru propunerea deputatului *Dr. Petru Șpan*, ca pentru teologi gimnastica să nu formeze obiect de învățământ, dar să li-se dee posibilitatea de a face gimnastică.

Acelaș raportor propune, ca propunerea deputatului Dr. *P. Șpan* de a se da îndrumări preoților să stee în coatingeri cu poporul să se predee conzistoriului spre efectuire. Inaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Metianu* comunică sinodului, că lucrul acesta *s'a făcut deja* din partea Escel. Sale, care a dat circulare în privința aceasta.

FOIȘOARĂ.

Sfântul, Marele Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruințe.

(Urmare.)

Nu te teme, a zis viteazul general, eu te voiu scăpà de bălaur cu ajutorul lui Dumnezeu.

— Ce n'au putut face oștiri întregi, vei puteà face tu singur?! O, nu, nu mai zăbovì, încrezându-te în vitejia ta, ci fugi de grab, că nici pe mine nu mă vei scăpà și nici tu nu vei rămâneà în viață. Ajunge să vezi pe acel bălaur ca să fi mort de jumătate. Fugi, fugi, mai curând, mântuește-te, fugi, că iată-l, vine?

Gheorghe și bălaurul. Vie! Zicând acest cuvânt, generalul s'a însemnat cu semnul crucii, apoi dând pinteni calului, s'a repezit cu sulița asupra bălaurului, care venià înspăimântător, cu gura căscată vărsând foc pe nări, gata să-l prindă între cumplitele sale fălci și să-l sfărame ca pe un puiu de pasăre. Și, când s'a întâlnit Gheorghe cu bălaurul în clipa de ochi în care acesta își lărgise fălcile ca să prindă între ele pe general cu cal cu tot, calul s'a ridicat în două picioare, iar viteazul a repezit sulița cu atâta putere în gura bălaurului, încât i-a pătruns limba și gâtul, și eșind afară s'a înfipt în pământ. Și, înțepenind sfântul cu putere sulița în pământ, a țintuit pe bălaur ținându-l sub copitele calului său așa cum îl vedem zugrăvit în icoană. Și s'a zvârcolit el bălaurul așa țintuit, scurmând și asvârlind pământul cu ghiarele lui cele înfricoșate și lovind cu coada, încât praful se ridicà și se înălță ca un nour, dar viteazul îl ținù pironit la pământ, pănăce scurgându-i-se sângele s'a înecat în însuși sângele său.

In chipul acesta, sfântul marele mucenic, ca general nu numai a mântuit de moarte pe fata împăratului, ci a scăpat o cetate întreagă de rușinosul și neomenosul bir, ce din prostie păgânească îl dedeà bălaurului aceluia.

Din minunile, pe cari le povestim aici, singur omorîrea bălaurului pe care am povestit-o s'a săvârșit pe când sfântul era în viața asta pământească, ca general. Celelalte, pe cari le vom povestì sunt săvârșite după proslăvirea lui prin mucenicie.

2. Stâlpul văduvei.

Biserica din Ramel. In părțile Siriei era o cetate cu numele Ramel. In cetatea aceea se zideà o mare biserică de piatră în cinstea și pe numele sfântului marelui mucenic Gheorghe. In acel loc și în apropiere nu se găsià piatra trebuitoare pentru stâlpii cari erau de lipsă spre întărirea și împodobirea bisericii. Deci trebuià să aducă stâlpii din mare depărtare. Și mulți din cetățenii aceia, iubitori de Dumnezeu, s'au dus în deosebite locuri îndepărtate să cumpere stâlpi pentru biserica ce zideau. Intre cei mulți cu dragoste pentru biserica aceea, era și o văduvă săracă. Și ea aveà dorința să deà un stâlp la zidirea bisericei. Ea s'a și dus și din sărăcia ei a cumpărat un stâlp frumos și l a dus la malul mării. Acolo un om bogat din Ramel dusese mai mulți stâlpi și-i încărcà în corabie. Femeea văduvă l-a rugat să-i ieà și stâlpul ei în corabie și să-l ducă la biserica mucenicului. Omul însă nu i-a ascultat rugarea, ci încărcându-și stâlpii a plecat cu corabia.

Visul văduvei. Atunci biata văduvă, zdrobită de supărare și de desnădejde că nu aveà cu ce plătì ducerea stâlpului, a căzut la pământ și plângeà cu amar. Așa plângând ea a adormit. In somn i-s'a arătat însă marele mucenic Gheorghe și a întrebat-o de ce plânge. Ea i-a spus pricina cu stâlpul. Atunci sfântul coborându-se de pe cal a întrebat-o în ce loc voește ca să-i fie pus stâlpul. Femeea i-a răspuns că de partea dreaptă. Și îndată sfântul cu degetul său a scris pe stâlp așa: „Stâlpul acesta al văduvei să se pună de partea dreaptă a bisericii, după stâlpul cel dintâiu, ca să fie al doilea"! Și se cunoșteau slovele ca și cum ar fi fost scrise în nisip ori în niște lut moale. Deci dupăce a scris, prinzând sfântul de un capăt al stâlpului, a zis către femee: prinde de capul celalalt al stâlpului și ridicându-l, ajută-mi să-l arunc în mare. Și, prinzând femeea de capătul stâlpului, cu ușurință a putut împreună cu mucenicul să-l arunce în mare.

Stâlpul cu biserica. Deșteptându-se din somn femeea mult s'a mirat de visul ei și și mai mult s'a mirat văzând că stâlpul ei nu se mai află pe țărmure, unde era când ea a adormit. Deci a plecat cu grăbire către casă, unde ajungând a aflat că înainte de sosirea ei și înainte de sosirea corăbiei omului celui bogat s'a găsit stâlpul ei pe mal, la locul de descărcarea corăbiilor în Ramel.

(Va urma).

Deputatul *R. Furdui* propune, ca propunerea să se transpună simplu la conzistor. *P. Cosma* propune, ca după deslușirile date din partea Excel. Sale *sinodul să treacă la ordinea zilei.* Să ià concluz în acest înțeles.

Acelaș raportor, referitor la propunerea deputatului Dr. *Nicolae Bălan* de a se augmentà biblioteca seminarului „Andreian", propune acceptarea propunerei. Preacuvioșia Sa, arhimandritul și vicarul Dr. *Ilarion Pușcariu* constată, că pentru trebuințele necesare se procură aceeace se poate procurà pe seama bibliotecei seminarului. In principiu e pentru propunere, dar augmentarea să se facă cu încetul, cu folosirea de sume mai mici. Mijloacele de astăzi, dacă nu ajung, conzistorul va căutà și altele. Să nu i se *impună* însă lucrul acesta și să nu i se ceară sume prea mari. In acest înțeles vorbește și Inaltpreasfinția Sa arhiepiscopul și metropolitul, care cere ca propunerea să treacă simplu la conzistor și conzistorul va face ce se poate face.

Mai vorbește propunătorul, Dr. *Nic. Bălan* care cere votarea propunerii sale. *Demetriu Comșa* constată, că ceeace e neapărat de trebuință s'a procurat și până acum. E pentru trecerea propunerii la conzistor. *Dr. Miron E. Cristea* apără propunerea comisiunii, pe care o formulează mai pe larg. Inaltpreasfinția Sa, arhiepiscopul și metropolitul *Ioan Metianu*, enunță în urmă, că sinodul primește propunerea Preacuvioșiei Sale a domnului arhimandrit și vicar Dr. *Ilarion Pușcariu*, ca propunerea să treacă la conzistor, care se va pune în înțelegere cu corpul profesoral dela seminar în ce privește augmentarea bibliotecei seminariale.

Urmează raportul comisiunei școlare Raportor special *Dr. Pavel Oprișa.* In chestia propunerei limbei maghiare în școalele poporale și în pedagogii, conform cunoscutelor două ordonanțe ministeriale, comisiunea face următoarea propunere:

„Sinodul ia la cunoștință pașii făcuți de Vener. Conz. arh. pentru a apărà autonomia bisericei noastre față de ordinațiunile ministeriale numerii 72.000 și 72.001 și se identifică cu remonstrațiunea înaintată din chestiune, pe care dimpreună cu actele aparținătoare, o transpune Ven. Conzistor metropolitan, ca să înainteze ministrului de culte și instrucțiune publică din nou remonstrațiune în numele întregei metropolii gr. ort. române din Ungaria și Transilvania".

Propunerea se primește.

Tot în numele comisiunii școlare raportează *Dr. Ioan Radu* în chestia propunerii religiunii în școalele de stat în limba maghiară, după cum a fost ordonat din partea ministrului de culte și instrucțiune publică. Propune următoarele:

„Sinodul aproabă toți pașii întreprinși de conzistorul arhidiecezan în această afacere și îl învită, ca în înțelegere cu celelalte conzistoare diecezane să transpună cauza conzistorului metropolitan cu recercarea, să remonstreze la ministrul de culte și instrucțiune publică contra acestui ordin în numele întregei metropolii."

Propunerea se primește.

Raportorul comisiunii financiare, *Arseniu Vlaicu*, raportează în chestia rațiociniilor librăriei și ale tipografiei arhidiecezane. Constată mai multe rele în jurul administrării acestor instituțiuni. Propune ca comisiunea să prezinte rațiociniile totdeuna până la 1 Septemvrie conzistorului arhidiecezan, pentru a le puteà acesta revizuì, apoi ca comisiunea administrativă să ezecute concluzele sinodului din anii premergători, aduse în această afacere.

Inaltpreasfinția Sa dă unele lămuriri. Vorbește apoi *P. Cosma* constatând, că comisiunea administrativă își face datoria, dar răul e, că nu capătă conducător potrivit.

Vorbește Preacuviosia Sa Arhimandritul și Vicariul Dr. *Ilarion Pușcariu*, apoi Dr. *Miron E. Cristea*, raportorul *Arseniu Vlaicu*, Dr. *Vasile Bologa*, în urmă se primește propunerea comisiunii.

Acelaș raportor propune luarea la cunoștință a concluzului conzistorial referitor la clădirea unor case nouă pe locul din grădina Flora. Propunerea se primește.

Acelaș raportor, în chestia fundațiunei Șaguna propune luarea la cunoștință a raportului făcut din partea conzistoriului. Se primește.

Raportul conzistoriului despre terminarea zidirei și colaudarea catedralei la propunerea aceluia-și raportor se ia spre știre, cu aceea, că conzistoriul se prezinte o socoteală ezactă asupra cheltuelilor avute cu catedrala, și să grijască de publicarea unei monografii a catedralei. In urmă Inaltpreasfinției Sale ise votează mulțămită și recunoștință pentru terminarea cu succes a acestei monumentale zidiri, și sinodul decide, ca raportul acesta, împreună cu propunerea comisiunei, să se publice, ear' pentru actul sfințirii sinodul să fie convocat în sesiune extraordinară.

Acelaș raportor referează asupra raportului conzistoriului în chestia fundațiunei *Andronic.* Propune luarea la cunoștință a raportului.

Ședința se întrerupe la orele 12 și un sfert, anunțânduse continuarea pe orele 4 d. a.

Ședința a șeptea.

Inaltpreasfinția Sa, domnul arhiepiscop și metropolit o deschide la orele 4.

Se pune la ordinea zilei propunerea deputatului sinodal P. *Cosma*, făcută în ședința de înainte de ameazi, cu privire la interpelarea deputatului *Vlaicu.* Propunătorul își motivează propunerea și constată, că faptul de care s'a plâns domnul Vlaicu (că patru asesori conzistoriali au *recomandat* alegătorilor pe cine să aleagă deputați mireni la sinod) nu e oprit, ci e chiar necesar și trecut în us.

Comisiunea organizătoare propune, că după ce interpelațiunei îi lipsește substratul necesar pentru facerea unei cercetări, fie în orice direcțiune, afacerea să se conzidere ca aplanată și resolvată în mod final.

Vorbește interpelatorul *Arseniu Vlaicu*, apoi domnul *I. A. de Preda*, domnul *Virgil Onițiu*, și iarăși *Arseniu Vlaicu*, Dr. *Vasile Bologa*, *Tit. V. Gheaja* și *Nicolae Ivan*, care declară, că recomandația din întrebare s'a făcut cu cel mai curat cuget, în interesul bisericei și pentru binele bisericei. Motivul nu-l poate comunicà, decât numai în ședință secretă.

Propunerea comisiunei se primește.

Urmează raportul comisiunei financiare. Raportor *Arseniu Vlaicu.* In chestia rațiociniilor conzistorului arhidiecezan propune luarea spre știre și votarea absolutorului. Se primește.

Acelaș raportor propune votarea budgetului pe anul 1907, în suma proiectată din partea conzistorului, întâiu în general, apoi punct de punct. După ce vorbește la obiect *P. Cosma* și *Nic. Ivan*, budgetul se votează, cu o mică schimbare stilară.

In numele comisiunei petiționare referează apoi deputatul Dr. *Dionisie Roman.* La comisiune au întrat 6 petițiuni. Comisiunea propune să fie predate toate conzistorului arhidiecezan spre competentă rezolvare, parte cu recomandare, parte fără recomandare.

Notarul Mateiu Voilean citește conspectul speselor actualei sesiuni sinodale. Se votează.

Ședința se preface apoi la orele 5 și jumătate în ședința secretă, pentru a discutà asupra propunerei Inaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu*, făcută în chestia neînțelegerilor dela Brașov.

La orele 7 și 45 ședința secretă e terminată.

Sinodul ià apoi hotărîre, ca procesele verbale ale ședințelor două de astăzi să le autentice deputații sinodali din Sibiiu, și în urmă Inaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Metianu* mulțămind deputaților sinodali pentru interesul manifestat față de agendele sinodului, declară sesiunea sinodală închisă. Ia cuvântul deputatul sinodal Ioan cav. de *Pușcariu* și în numele sinodului exprimă caldă mulțămită Inaltpreafinției Sale pentru bunul tact și pentru îndelunga răbdare cu care a condus și de astădată ședințele sinodului.

Intre aclamările vii ale deputaților sinodali Excelența Sa părăsește sala la 8 ore sara.

Inainte de a ne încheà raportul, ne simțim datori să dăm cetitorilor o mică explicare.

Din raportul despre ședința a cincia, publicat în numărul trecut al ziarului nostru, vor fi văzut onorații cetitori, că venerabilul domn *Mihai Cirlea*, notar public reg. în Abrud, n'a mai fost ales asesor conzistorial. Ținem să facem constatarea, că aceasta s'a întâmplat *la expresa dorință a domnului Cirlea*, și că voturile cari totuși au fost date pentru dl *Cirlea*, s'au dat în contra voinței dsale.

Conferențele învățătorești.

Conferența învățătorească din Zarand.

Criștior, 21/IV, 1906.

Invățătorii noștri din Zarand au avut eri și azi zi de sărbătoare. Mare vorbă, căci rari sunt sărbătorile în viața învățătorului român. Totuși conferențele, în cari luminați de duhul sfânt, în dulce armonie tindem a ne lămurì asupra problemei și metoadelor, cari conduc la acelaș ideal: *luminarea generațiunii tinere*, sunt adevărate sărbători.

Interesul obștesc dovedit față de noi a dat conferenței farmec deosebit. Comitetul aranjator (preotul, învățătorul, crâznicul și câțiva bărbați mai sprinteni) îndată la întrarea în comună ne-a făcut să înțălegem, că am venit la frați, cari știu prețui școala și învățătorul, deoare ce îndată la întrarea în comună ne conduceau la cuartire ospitale.

La 8 oare a. m. s'a săvârșit chemarea duhului sfânt și îndată ne-am adunat în școala mare, frumoasă și bine aranjată. Au fost prezenți 36 din 39 învățători, parohul I. Perian, v. inspectorul reg. Benkö, preotul ev. ref. Mátyás, primariul comunal Almășan, preoții zeloși Almășan, E. Pop, preotul gr. cat. Guga și alți fruntași.

Comisarul conzistorial Dr. P. Oprișa a deschis conferența accentuând chemarea, idealul învățătorului român, de *a-și luminà neamul* și stăruind asupra importanței Istoriei și Geografiei pentru învățământul primar, din cari obiecte erau puse prelegeri la ordinea zilei.

Prelegerile din Istorie despre Andreiu baron de Șaguna de P. Rusu din Cebea, din Geografie despre cercul Brad de I. Fodor din Curechiu, din Maghiară despre „A község" de A. Țeran din Ribicioara, despre organizarea școalelor de repetire de I Simulescu din Blăjeni, au fost bine succese. Ca ele să servească într'adevăr de model s'a decis ca pe viitor să se prezinte cu 30 zile nainte de conferență comisiunii permanente spre cenzurare.

In desbaterea chestiei organizătrii școalelor economice etc. s'a constatat lipsa de școale de repetiție, lipsa de grădini școlare și lipsa de învățători cualificați în ale economiei. Inspectorul și-a promis sprijinul la delăturarea acestui rău, precum și ca învățătorii din acest cerc conferențiar să fie spriginiți a se cualifica într'ale economiei. Vom vedeà...

Au făcut excursiune la băișagurile societății „12 apostoli" din Gura-Barzii și unde sunt aplicați 3—4000 băeși. Am privit steampurile și toate mașinăriile din afară dândunise explicările de lipsă. Ni s'a promis, că dacă vom sosi între 1 oră și $1^1/_2$ d. a. vom fi conduși cu trenul electric la locul de muncă. Acest aspect ni-l'am rezervat pe altă dată.

Vineri seara (20 Aprilie *comitetul desp. Asociațiunii din Brad* a ținut prelegere poporală în prezența tuturor învățătorilor și școalei pline de public. S'a stăruit ca învățătorilor să li-se arete însemnătatea Asociațiunii, cultura rațională a vitelor și să li-se tragă atenția asupra izvoarelor de lumină și bunăstare.

Invățătorii s'au angajat la inscriere de membrii ca astfel despărțământul să poată *înființà agenturi și biblioteci.*

Invățătorii în ședința din urmă au prezentat *un memorand* către sinodul arhidiecezan în care cer *îmbunătățirea sorții lor.* Chestie pe care mama biserică într'una o ține și *va trebuì* să o țină în vedere, căci *învățătorii formează popoarele, natiunile.*

In decursul conferenții toți învățătorii au fost întruniți la prânz în ospitala casă a vrednicului paroh *Ioan Perian* din Criștior, iar la cină la harnicul înv. în penz. *Al. Draia.* Am observat pretutindeni interes și dragoste față de noi și indignat s'a simțit numai acela, care n'a avut fericirea să primească și ospeteze bine vreunul dintre învățători. *Cinste și respect astorfel de frați, cari prin dragostea lor față de învățători dovedesc dragoste față de școală și progresul neamului românesc.*

Salut criștiorenilor și la revedere în Brad în *1907.* *T. Rus.*

Cercul XIV. pp. Cetatea-de-piatră și Solnoc.

— 8/21 Aprilie.

Conferența învățătorească din protopresbiteratele Cetatea-de-piatră și Solnoc s'a ținut amăsurat ordinului conzistorial și programei publicate în nr. 30 al acestui ziar, în Finteușul-mare, la 6/19 și 7/20 Aprilie a. c.

Inainte de deschiderea conferenței s'a celebrat utrenia și sf. liturgie, împreunată cu invocarea spiritului sfânt, de comisarul conzistorial G. *Hango* spiritual în Gherla și de par. loc St. *Dragoș* în prezența învățătorilor, cari au ținut strana.

După serviciul divin membrii conferenței s'au adunat în noul edificiu școlar, unde comisarul conzistorial a deschis conferența prin o cuvântare plină de învățături practice despre legătura părinților cu școala, pentruca aceasta cu atât mai vârtos să-și poată ajunge scopul și așa și părinții să aibă mai mult folos de jertfele ce le aduc pentru creșterea copiilor lor.

La ședințele conferenței din 28 învățători au fost prezenți însă numai 11, iar dintre cei absenți numai doi au aflat cu cale să-și scuze absența dela conferență; câte unul din fiecare protopresbiterat. Din protop. Cetății de piatră din 13 au fost prezenți 8 și din pp. Solnocului din 15 numai 3.

Ca oaspeți au fost de față par. local St. Dragoș în fruntea comitetului parohial și cler. abs. Alexiu Latiș, din Făurești, ales paroh în Stoiceni.

De regretat însă, că la prelegerile practice au fost puțini elevi, ba la unele de loc, așa că pentru ținerea unora a trebuit să se formeze elevi din învățători pentruca să se poată ținea; aceasta trebue să o atribui însă ocupațiunei locuitorilor, cari fiind timpul de primăvară, și-au angajat și copiii de școală mai înadins la lucrul câmpului. Puținii copii prezenți se văd însă bine instruați și discinați de învățătorul local Gavriil Bogdan.

Prelegerea practică din religiune a ținut-o înv. Sim Vlad, dar cu puțin rezultat, căci s'a abătut mult dela obiect și a dezvoltat idei, cari treceau peste putința de pricepere a elevilor.

A doua prelegere — din Ist. nat. și pomărit — a ținut-o tinărul învăț. Corn. Cosma, care prin prezentarea sa și prin modul de propunere s'a dovedit o putere didactică de prima forță. Conferența cu unanimitate a și declarat prelegerea deplin succesă.

Tot deplin succesă a declarat conferența și prelegerea din constituția bisericei noastre, ținută de înv. I. Bărbos.

Iar prelegerea din limba română ținută de înv. Gr. Roman a declarat-o bună.

Tot de bună a declarat și prelegerea din limba maghiară ținută de învăț. Sim. Vlad, cu observarea însă, că la punerea întrebărilor, dacă prelegătorul se folosește și de cuvinte necunoscute încă elevilor, acelea să le explice prin punerea întrebărilor și în cuvinte cunoscute și înțelese de elevi.

Ultima prelegere practică a fost din aritmetică, ținută cu deplin succes de învățătorul Ioan Bărbos, care și de astădată s'a dovedit harnic învățător.

La locul său înv. I. Dragomir a cetit raportul comisiunei pentru examinarea elaboratului: Impărțirea materialului din toate obiectele de învățământ pentru toate clasele dela școala cu un învățător din Fintușul-mare pe anul școlar 1905/6, lucrat de învățătorul de acolo G. Bogdan la însărcinarea inspectorului reg. de școale. După cetire conferența a aderat întru toate la cele cuprinse în raport, iar învățătorului G. Bogdan i-a exprimat mulțămită protocolară pentru vastul și valorosul elaborat cu dorința, ca P. V. Cons. Arhid. luându-l la cunoștință cu aprobare să caute ceva modalitate pentru comunicarea lui învățătorimei spre orientare și conformare după împrejurările locale ale unei ori altei școale.

Ultimul obiect al conferenței a fost cetirea dizertațiunei prezentate de învăț. Nic. Man despre: Organizarea școalelor

economice de repetiţie şi indicarea mijloacelor pentru susţinerea acelora. In privinţa organizării acelora conferenţa şi-a exprimat părerea, ca acelea să se organiseze analog şcoalelor pentru cultivarea grădinilor de pomărit. Instructor să fie învăţătorul. Elevii să cerceteze şcoala aceasta o zi ori două jumătăţi de zi pe săptămână. Unde grădinile de pomărit sunt corăspunzătoare şi nu este cu putinţă câştigarea de alt teritor, acolo grădinile de pomărit să se prefacă în grădini de economie generală amăsurat scopului acestor şcoale. Cât priveşte mijloacele pentru susţinerea acelora: teritorul să-l dee gratuit biserica ori comuna politică, ori să se cumpere atare teritor din partea acestora, iar dacă aceasta n'ar fi cu putinţă atunci să se iee în arândă teritorul trebuincios, dar pe mai mulţi ani odată; iar pentru cultivarea ei să se folosească pedepsele incurse din absenţiile şcolare şi din escesele comise în hotar, d. e. păşunările în locuri oprite, apoi venitul din arânda vânatului, pescuitul şi a pământurilor comunale şi în urmă cu timpul venitul ce ar rezulta din cultivarea grădinei iar dacă toate mijloacele acestea ar lipsì, ori n'ar fi destule, atunci să se ceară ajutor dela stat ori să se recurgă la repartiţie. Lucrul fireşte îl vor săvârşì elevii de şcoală şi numai cel peste puterea lor îl vor săvârşì alţii. Instructorul, fie acela învăţătorul ori altă persoană, nu va puteà fi lipsit de oarecare remuneraţie, fie la început cât de modestă. Aceste idei s'au sulevat în conferenţă la desbaterea acestui obiect.

Ca loc de întrunire pentru conferenţa proximă s'a designat parohia Cupşeni din protopresbiteratul Solnocului.

Cu acestea fiind agendele terminate, comisarul a încheiat şedinţele conferenţei mulţămind parohului şi învăţătorului local pentru buna primire şi îndemnând pe învăţători la lucrare tot mai intensivă, spre onoarea lor şi spre binele poporului dela care trăesc şi atunci şi soartea lor materială li-se va ameliora tot mai mult şi mai curând. La cuvântul comisarului a răspuns în cuvinte alese învăţătorul local G. Bogdan, mulţămind forurilor superioare, că au încuviinţat ţinerea conferenţei în această comună atât de îndepărtată.

De încheiere observ, că protopretorul n'a luat la cunoştinţă ţinerea conferenţei până nu i-s'a trimis convocătorul şi programul conferenţei în limba maghiară, iar dupăce i-s'a trimis ne-a trimis spre paza ordinei publice din comună pe timpul conferenţei doi jandarmi, cari însă puteau să lipsească şi spre lauda lor fie zis, s'au purtat foarte cinstit, căci s'au preumblat numai pe drum, dar în localul conferenţei n'au întrat decât numai când au rugat pe comisar ca să le constate împlinirea misiunei în aceste două zile, care dorinţă li-s'a şi împlinit pentru justificarea lor.

In fine mai observ, că inspectorul regesc de şcoale neputându-se prezentà la conferenţă, a salutat în scris foarte călduros pe comisar şi pe membrii conferenţei, ceeace după procedura protopretorului a fost o destulă mângăere pentru toţi.

— *io.* —

NOUTĂŢI.

La deschiderea expoziţiei din Bucureşti, care se va face *în 14 Maiu v.* va fi de faţă Principele *Eitel Frideric*, al doilea fiu al împăratului Germaniei, ca representant al curţii imperiale germane, şi Arhiducele *Francisc Salvator*, ca reprezentant al Domnitoriului nostru.

*

Primirea de elevi în şcoala c. şi r. de cadeţi. Pe anul prim al şcoalei c. şi r. de cadeţi (infanterie) din *Sibiiu*, se primesc cu începerea anului şcolar 1906/7 (mijlocul lui Septembre) aproximativ 30—35 tineri fiziceşte apţi, cari cu prima Septembre anul curent au împlinit etatea de 14 ani, dar n'au trecut peste etatea de 17 ani, simţesc în dânşii aplicare pentru chemarea militară, şi au absolvat cu succes cel puţin îndestulitor patru clase civile sau patru clase dela o şcoală medie. Condiţiunile de primire cari totodată cuprind şi indicaţii despre forma rugării se pot căpătà pe lângă trimiterea anticipativă a sumei de 1 cor. 45 de fil., la şcoala de cadeţi. Petiţiunile de primire sunt a să înaintà la comanda şcoalei, imediat după primirea testimoniului dela finea anului şcolar curent, dar cel mult până în 12 Iulie st. n. Dacă petentul are să mai facă vreun ezamen de emendare atunci trebue să trimită un atestat interimal. Cererile necomplete, cari se înaintează tocmai la terminul ultim, adecă 12 Iulie st. n. nu mai pot fi luate, în considerare. E de observat, că cereri cari intenţionează obţinerea unui loc de tot gratuit, fondat din partea statului, sunt a să înaintà necondiţionat la ministeriul r. unguresc pentru apărarea ţării, până la terminul hotărât, publicat în foaia oficioasă „Rendeleti Közlöny".

*

Post de inginer arhitect. La şcoala profesională din Câmpulung în Bucovina cu limba de instrucţie română este de ocupat cu începutul anului 1906/7 un post de inginer arhitect cu salar de 3200 cor. Aspiranţii să se adreseze la direcţiunea acestei şcoale.

*

Concurs la şcoalele de honvezi. Ministrul de honvezi a publicat în zilele trecute concurs pentru elevii, cari voesc să între în anul 1906/7 în şcoala reală superioară de honvezi din Şopron ori în academia „Ludovica" din Budapesta. Locurile de ocupat sunt de 4 categorii: pe spesele statului, ale fundaţiilor, pe spesele proprii cu taxa de jumătate şi cu taxa în treagă. Condiţii de primire: cetăţean ungar, apt pentru serviciu militar, patru clase reale ori gimnaziale (pentru şcoala din Şopron), opt clase pentru academie; în cea dintâi, vârstă 14—16 ani, în a doua 17—20 ani; purtare morală bună. Rugările se înaintează la comanda cercului de care se ţine celce concurează — până în 15 Maiu st. n.

La primire fiecare elev và fi examinat din toate punctele de vedere în 27—31 August, la academie 17—20 Septemvrie. Examenul de primire se face în limba maghiară. Taxa de primire e 28 cor. Taxa de întreţinere la şcoala reală 800 cor. la academie 1600 cor. la an şi se plăteşte în două rate. Informaţii detaiate dau respectivele şcoale ori ministerul de honvezi.

*

Primire avantajioasă în şcoalele de veterinari. Ministrul comun de războiu a deschis concurs pentru primire în şcoalele de veterinari din Budapesta şi Viena în condiţii foarte favorabile. Tinerii cari doresc să beneficieze de aceste favoruri vor aveà să steà cel puţin şapte ani în serviciul armatei imediat după absolvarea cursului de 4 ani. In schimb fiecare elev are în timpul acestui curs la una din cele două şcoale toată întreţinerea, cuartir, haine şi călătoria gratis. Elevii aceştia nu solvesc nici un fel de taxă.

Tinerii, cari doresc să între în aceste şcoale au să dovedească că sunt cetăţeni ai monarhiei, că sunt necăsătoriţi şi în vârstă sub 20 ani, că au o purtare morală bună, că sunt apţi pentru serviciul militar, că posed ezamenul de maturitate dela un gimnaziu sau şcoală reală şi să se oblige în scris că după terminarea cursului vor stà cel puţin 7 ani în serviciul armatei ca medici veterinar. Rugările pentru primire pe anul 1906/7 în şcoala din Viena au să fie adresate direcţiunii acesteia până în 1 August, iar la şcoala din Pesta să fie adresate comandei corpului 4 de armată din Budapesta până în 1 Iulie.

Informaţii detaiate dă regulamentul (Ideiglenes Szabályzat), pe cari cei interesaţi îl pot procurà pentru preţul de 20 fil. dela tipografia ces. reg. a statului din Viena.

*

Concert. Doamna *Hildegard Schuster Urban* va dà Vineri, 4 Maiu, un concert în teatrul orăşenesc din loc, în scop filantropic.

*

Teatru român în Sibiiu. Vineri sara s'a jucat pe scena teatrului orăşenesc din Sibiiu piesa „*Papa Leobonard*" comedie în 4 acte, de Jean Aicard. Rolul principal l'a avut domnul *Zaharie Bârsan*, cunoscutul nostru artist, care a escelat şi de astă dată, dându-ne o creaţiune cu adevărat artistică. Celelalte roluri le-au avut: Doamna *Lucia Cosma* dşoara *Hortenzia Cosma* şi dşoara *Elena Muntean*, apoi domnii Iuliu *Enescu*, Radu *Popea*, Tit *Morariu* şi Nicolae *Munthiu*. Toţi au jucat cu voe şi cu pricepere Doamna Lucia şi dşoara H. Cosma au primit buchete de flori.

Teatrul a fost plin şi publicul mulţămit peste măsură cu prestaţiunile ce i-s'au dat, a răsplătit munca şi zelul celor ocupaţi pe scenă cu aplauze sgomotoase şi bine meritate. Foarte succesă a fost apoi şi reprezentaţia dată eri seară, Duminecă, în Casa Naţională. S'a jucat „*Năpasta*", de Caragiale şi „*La Turnul-Măgurele*", de Alexandri. Au escelat doamna Lucia Cosma, dşoara Hortenzia Cosma, domnii Bârsan, Enescu, Radu Popea şi T. Morariu. Cu toată vremea ploioasă şi neplăcută, sala a fost plină de public românesc.

*

Pornire războinică. Un membru sus pus al statului militar a publicat în zilele trecute un articol în ziarul „Tag", în care spune că toate pornirile Italiei duc în potriva Austro-Ungariei, ceea ce nu eschide posibilitatea unei ciocniri răsboinice. Italia şi-a îndreptat privirile spre nord-ost şi e probabil, că se vor ivi multe neplăceri între aceste două state.

*

Avanzare. Excelenţa Sa domnul comandant de corp din Sibiiu, locotenent mareşal campestru *Josef Goudernak*, a fost avanzat cu ziua de 1 Maiu c. la rangul de general de cavalerie.

*

† Alexandru Liuba tinărul şi talentatul sculptor român, a decedat Vineri sara în spitalul Filantropia din Bucureşti, după o boală scurtă de câteva zile.

*

Dar pentru şcoală. Mult onorata Direcţiune a institutului „*Zarandeana*" în Baiţă, din venitul curat al institutului a binevoit în anul acesta a procurà pe sama şcoalei noastre confesionale gr. or. din Trestia (protoprezbiteratul Zarand) harta Ungariei şi mai multe manuale de cetit, atât în limba română cât şi în limba maghiară — toate în preţ de 20 coroane, (douăzeci coroane). Pentru această facere de bine, subscrisul în numele poporului mulţămesc şi pe această cale Mult onoratei Direcţiuni — şi împreună rugăm pe bunul D-zeu să binecuvinte institutul „Zarandeana" ca să sporească în venite şi faceri de bine, ear conducătorilor să le deà viaţă lungă şi fericită ca se poată conduce institutul la dorinţa ce o au. *Trestia*, în 28 Martie 1906. *Petru Perian*, preot gr. or.

*

Ministrul de comerciu Fr. Kossuth nu dă audienţe până după alegeri.

*

Emigrarea Jidanilor. In ultimii 25 ani au emigrat din România şi Galiţia peste un milion de Jidani, partea cea mai mare în America, apoi Anglia şi Ungaria. Acum şi au îndreptat privirile în altă parte, spre insula Cipru, fiind călătoria mai eftină. Şi acì e vorba de „gşeft".

*

Atentat contra lui Loubet. In noaptea de 2 Martie făptuitori necunoscuţi au pus o bombă cu fitil aprins în fereastra locuinţei fostului prezident Loubet. Bomba a fost observată la timp de un funcţionar trecător. Analizată la poliţie s'a văzut că bomba era foarte periculoasă.

*

Vezuvul s'a liniştit deplin. Profesorul *Mateuci* s'a urcat în zilele trecute să'-l ezamineze. Din cauza cenuşei şi a fumului ce iese şi acum din fundul pământului n'a putut străbate departe. A constatat că craterul s'a mărit cu un chilometru şi jumătate şi este foarte adânc

*

Nemy şi Pruvost. Aceşti doi eroi, conducătorii minerilor cari au stat 20 zile îngropaţi în fundul pământului la Courrières, umblă acum prin ţară arătându-se lumii pe bani. Cine vrea să'i vadă şi să le asculte păţania trebue să plătească 50 centime. Poporul începe să se indigneze de acest fapt.

*

Ucigaşii delăturaţi. Din Belgrad vine ştirea, că ucigaşii regelui Alexandru, şeptezeci la număr, şi-au înaintat abzicerea din sinul armatei. Regele a zis, că ţara are perderi enorme în urma presiunei ce ezercează Anglia asupra acesteia din cauza urâtului omor, şi i-a rugat să se retragă. Agitaţia e mare în oraş şi lumea crede, că abzicerea aceasta ascunde în sine germenele unei noui conjuraţii contra regelui Petru.

*

Câştigul postelor Locul prim între postele din lume îl ocupă Anglia. Postele de aici au avut în anul trecut 122 milioane franci câştig curat. In locul al doilea stă posta Rusiei cu 106 mil., apoi Germania cu 80 mil., Francia cu 68 mil., Spania cu 17 mil., Belgia şi Austria cu 15 mil. franci.

*

Himen. Maria *Tănase* şi Ioan *Stanciu*, anunţă celebrarea cununiei lor care se va serba Duminecă, în 6 Maiu st. n. a. c. la oarele 3 p. m. în biserica gr. ort. din Ludoşul mare.

*

O glumă nimerită In ziua primă a acestei luni un domn şi-a permis o glumă, pe care o numise foarte genială. A trimis unui prietin al său un plic închis cu inscripţia: „cu acesta-ţi poţi încercà norocul!" In plic se aflà un los al loteriei de clasă cu care participase la joc în clasele anterioare şi a cărui înoire pentru clasa a şasa o întrelăsase. Primitorul plicului nu s'a supărat de loc. A făcut întrebare la casa de bancă A. Török & Comp., Budapesta, Theresienring 46, dacă poate jucà mai departe cu losul acesta la tragerea care era în curgere. Primind răspuns afirmativ şi dupăce nici posesorul lui nu obiecţionă nimic, achită taxa scadentă. Capriţioasa soarte însă aduse cu sine, că după câteva zile losul din casa de bancă Török să fie tras cu un câştig mare. Acum rîde câştigătorul, pe când prietinul său se gândeşte năcăjit la gluma lui.

PARTEA LITERARĂ.

Ziar de călătorie.

O parte din sărbătorile de veselie le-am petrecut între prietinii de copilărie, la părinţi şi la rudenii. La unchiul meu, preotul Tr. Dragomir am văzut convocătorul sinodului protoprezbiteral la întrunire în Ucea inferioară pe ziua de Mercuri a săptămânei luminate. Dornic de a întrà în vorbă cu preoţimea tractului şi a cunoaşte starea reoglindătoare a bisericii şi a şcoalii din această parte, fac unchiului propunerea să mergem şi noi la Ucea. Plecăm la tren, care aveà să întârzie o oră. Aici aşteptau notarii din comunele apropiate, cu primpretorul şi medicul cercual. Discuţia decurgeà despre agendele congregaţiei, unde mergeau cei mai număroşi. Despre Şerban, naţionalistul convertit, favoritul celor de faţă de deunăzi nu vorbeà nimenea. Şerban, popularul elegant s'a strâns bine de popor, dela Făgăraş până la Avrig îl cunosc şi copii, cu toate acestea mulţimea întreagă nu cunoaşte nici credeul seu politic de mai mulţi ani, nici cel nou, care este cel mărturisit anul trecut de advocatul Vasu. Lumea e nedumerită, pentruce a pregătit Vasu calea contrarului seu Şerban. Dar între cei de faţă medicul vorbeà despre degenerarea poporului din cercul seu cu aplicare la Saşi şi la Români. Dânsul ştie sate, în cari grasează morburi lumeşti şi sunt destinate peirei. Toţi întregiau, că tinerimea e năpăstuită de multe rele. E de lipsă sărirea grabnică în ajutor a şcoalii, a bisericii şi a puterii administrative. Saşii — văzând cu ochii desfiinţarea lor — dau poporului ultimul ajutor. Şcoala, după încheierea celor 12 ani, predă elevii bisericii, în grija preotului, care-i pregăteşte pentru confirmare. Predicele practice din biserică spuse comunităţii întregi, le aplică şi în folosul tinerimei adulte afară de biserică. Câte lucruri folositoare nu s'ar puteà predà tinerimei noastre, când preoţimea ar înţelege şi ar practicà activitatea pastorală a preoţilor reformaţi.

In biserica noastră se practică tot sistemul predicelor dogmatice în frazeologia tradiţională bisericească, şi acest sistem nu mai este corăzpunzător, fiindcă biserica pe lângă chemarea istorică de a învăţà poporul fundamentele credinţei, trebue să-şi inaugureze cât mai grabnic şi mai detaiat programul de instituţie de cultură, naţională, socială şi economică. Predicele noastre să nu mai fie un punct de ceremonie bisericească, ci demonstrări bine studiate după vieaţa credincioşilor de reforme acomodate stârpirii relelor din popor, şi indigitări pentru îmbunătăţirea sorţii credincioşilor. Preotul, care şi azi se mărgineşte la slujbele lui tipiconale şi afară de biserică trăeşte numai pentru sine nu poate duce în satul seu rolul unui preot folositor, nu poate fi îndestulat cu sine şi credincioşii sei nu-l pot apreţià cum se cuvine. Recunoştinţa adevărată şi-o câştigă preotul harnic afară de slujbele sale tipiconale. Iar aceasta cu deosebire în fruntea tinerimei adulte, eşite de sub grija şcolii, a părinţilor şi a bisericii. Tinerimea eşită din şcoala de toate zilele nu mai cunoaşte nici o autoritate.

Prim-pretorul nostru observă că obiceiul şezătorilor săteşti, care ţine cu excepţia verii întreg cursul anului, în care trăeşte tinerimea adultă, împrumută acesteia toate slăbiciunile, care-i prepară degenerarea morală şi fizică. Pretorul explică legea şezătorilor alcătuite de oameni în totală necunoştinţă a împrejurărilor săteşti, iar subscrisul face amintire de „şezătorile săteşti" şi întocmirea lor, înfiinţate de fostul ministru din ţară Spiru Haret, şi din ambele premise făcurăm cei de faţă deducţia că o instituţie în folosul salvării tinerimei adulte ar fi de cea mai mare priinţă pentru poporul nostru. Acum 3 ani, când îmi propuneà D. prof. Dr. P. Şpan dogmatica în Seminarul Andreian, la tractarea tainei: Pocăinţa, făcuse concluzia, că motivele dogmatice, bisericeşti, sociale, naţionale şi economice ale acestei taine susţinute cu sfinţenie în conştiinţa şi vieaţa religioasă a poporului nostru, pretind formarea pe sate de: „cercuri culturale de adulţi".

Reminiscenţa aceasta mi-a produs bucurie, că mi-s'au făcut lecţii înţelepte, la cari revin cu scopul a dà cetitorilor acestui ziar prilej a cugetà la o reformă cuminte şi vrednică a stà în rând cu biserica şi cu şcoala confesională. La gară am făcut şi un plan al acestei reforme sprijinită şi susţinută de trei factori diriguitori: comitetul parohial, comitetul comunal şi preotul cu învăţătorul şi cu primarul comunal.

(Va urma).

375 1906. [87] 1—3

Publicaţiune.

Comuna Tălmăcel exarândează morile sale pe un period de 3 ani şi adecă din 1 Iulie 1906 până în 30 Iunie 1909.

Licitaţiunea publică verbală împreunată cu oferte în scris se và ţineà în **20 Maiu st. n.** a. c. la 3 ore p. m. în cancelaria comunală.

Preţul strigării 1600 coroane anual; vadiu 10%.

Condiţiunile mai de aproape se pot vedeà la primăria comunală.

Tălmăcel, 22 Aprilie 1906.

Primăria comunală:

Toma Nedelcu primar. **Ioan Fanea** notar.

---

[86] 2—3

Concurs

Pentru **zidirea bisericei** ortodoxe române din **Sângătin**, protopresbiteratul Mercurei, se escrie prin aceasta concurs public pe ziua de **23 Aprilie** (6 Maiu) **1906**, la 2 ore d. a. pe lângă următoarele condiţiuni:

1. Zidirea se dă în întreprindere prin licitaţiune minuendă.

2. Preliminarul de spese e de 7000 cor., afară de materialul de piatră, cărămidă, var, năsip, ţiglă, ciment şi trebuincioase la facerea tenciuielei, pe care îl dă comuna bisericească.

3. Licitanţii au să depună vadiu de 10% în bani gata, sau hârtii de valoare.

4. Se pot face şi oferte în scris.

5. Comitetul parohial îşi rezervă dreptul de a dà în întreprindere zidirea bisericei aceluia dintre concurenţi, care îi mai convine, fără conziderare la ofert şi fără a-şi motivà purcederea faţă de ceialalţi.

6. Licitaţiunea, respective contractul pentru întreprinzător întră în valoare îndată după iscălire, iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea Preaveneratului Consistor arhidiecezan din Sibiiu.

7. Planul, preliminarul de spese şi specificul lucrărilor, cum şi condiţiunile de zidire se pot vedeà ori şi când la oficiul parohial ort. român subsemnat.

Sângătin, la 4/17 Aprilie 1906.

Oficiul parohial gr. or. român:

Ioan Dăian, paroh.

Vidi!

Avram S. Pecurariu
protopresbiter.

Important pentru fiecine!

Important pentru fiecine!

Vânzare totală! Cu preţ uimitor de eftin, cu numai fl 2.95 se poate comandà o admirabilă garnitură constătătoare din următoarele patrusprezece juvaere:

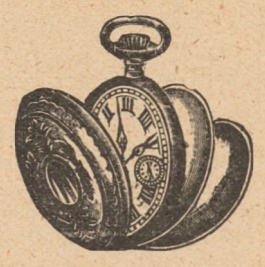

1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorinţă argintit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanţie pe trei ani şi cu cutie.
1 lanţ panţerat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.
1 ac de cravată de goldin cu imitaţii de briliant.
1 păr. bumbi de manşete, marcă „garanţă".
1 garnitură bumbi de cămaşă şi guler de goldin, constătătoare din 5 bucăţi.
1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficios. (78) 3—15
1 inel de goldin cu peatră elegantă.
1 oglinduţă de buzunar în cutie.

Aceste patrusprezece obiecte de valoare şi lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2 95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma:

BRÜDER HURVIZ

Exporthaus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primeşte înapoi în timp de 8 zile şi se retrimit banii, astfel că cumpărătorul e scutit de orice risic.

Cataloage bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale gratis şi franco.

UNT

zilnic proaspăt, în calitate superioară, din **fabrica de unt din Săliişte**. Se află de vânzare la

Victor Oniţiu, comersant în **Sibiiu.**

(85) 4—10

La **Librăria Tipografiei arhidiecezane** din Sibiiu se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânţiei Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania şi Metropolit al Românilor din Ungaria şi Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de toate zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rânduеala Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rânduеala Obedniţei. — Ciasul al nouălea. — Rânduеala Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Slujba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste săptămână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obşte după rânduеala Sinaxariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă peste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinaxariul pe toate lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangheliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul: broşat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor. 40 fil.**, legat în piele roşie cu copcii **4 cor.**

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr 86967.

Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc secret

vindecă şi înviorează pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciur de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis se se confunde cu aparatul „Volta"* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani. (2) 191

Preţul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţéră şi strălnătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

In préjma esamenelor! * **In préjma esamenelor!**

Scrisori de esamen (propise)

pentru scrierea *română, germână* şi *dictando* tipărite în Tipografia arhidiecesană, *în colóre vênătă,* pe hârtie fórte fină, mărime 24/31 cm.

Preţul: de bucată 2 fil.; 100 bucăţi 1·30 cor. şi porto postal. Comandele din afară se esecută imediat.

Librăria tipografiei arhidiecesane

TÖRÖK e FAURUL NOROCULUI!

Neîntrecut este norocul care favorisează colecta noastră principală. Peste **25 milioane de coroane** am plătit în scurt timp muşteriilor nostri drept câştiguri, între cari se află **cele mai mari câştiguri**, şi anume:

de douăori premiul cel mare de **600.000 coroane**
cel mai mare câştig de **400 000** „

5 à **100.000**, 3 à **90.000**, 2 à **80.000**, 3 à **70.000**, 3 à **60.000** mai multe à **50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000** şi afară de acestea număroase câştiguri de 10.000, 5000, 3000, 2000, 1000, 500, etc.

Recomandăm deci participarea la loteria de clase, cea mai bogată în şanse din lume, care se începe în curând, prin comandarea unui los de noroc. (79) 3—8

In viitoarea loterie de clasă, a 18 a, se vor trage din

125.000 lozuri 62.500 cu câştiguri în bani

laolaltă în suma enormă de **16** milioane **457.000** coroane.

Bestellen Sie die bei Ihrem Namen stehende Glücksnummer!

Viel Geld verschönert das Leben! Vielleicht überrascht der Mann die Frau oder die Frau den Mann durch Ankauf der neben den Namen stehenden Nummer mit einem Hauptgewinn! Der Zufall spielt im Leben eine grosse Rolle und kann es gerade ein Zufall sein, mit der neben dem betreffenden Namen stehenden Nummer das Loos getroffen zu haben, welches einen grossen Gewinn erhält.

Adám, Adél	4040	Dezső, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12305	Ottó, Melánia	20441
Adolár, Agnes	6314	Ede, Eszter	9868	Jakab, Jozsa	20284	Ödön, Narcisz	20989
Adolf, Agota	9007	Elek, Etel	19521	János, Judith	20983	Pál, Neszti	24236
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20580	Jenő, Juliska	24203	Péter, Olga	24277
Aladár, Anna	20445	Emil, Franciska	22032	József, Karolin	24265	Pista, Paula	28876
Albert, Anatolia	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katinka	28874	Richard, Pelagie	32715
Alfréd, Apollonia	24215	Ernő, Genovéva	24363	Károly, Katalin	29634	Róbert, Petronella	35640
Akos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Piroska	37411
Ambrus, Berta	28881	Frigyes, Gabriella	34933	Kristóf, Klotild	36825	Salamon, Regina	38164
András, Blanka	34352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornelia	38138	Samu, Rózsika	38238
Antal, Borbála	36451	Gábor, Hedvig	38118	László, Krisztina	38226	Sándor, Rozalia	41921
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Heléna	38173	Leó, Kunigunda	41919	Simon, Sári	83891
Arpád, Betti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	84769
Arthur, Bella	41794	Géza, Hermina	51398	Lőrinc, Lenke	84738	Tibor, Szeréna	86049
Aurél, Brigitta	41938	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leónia	86014	Tihamér, Theodoria	92773
Attila, Cecilia	84309	György, Ibolyka	84780	Markus, Lidia	90370	Tivadar, Teréz	123503
Balázs, Cornelia	84773	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	123504
Bálint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
Barnabás, Dorottya	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecilia	106999	Hugó, Ilka	123506	Miklós, Magdolna	123519	Vilmos, Viktória	123520
Benedek, Eufemia	123505	Ignác, Irén	123546	Miksa, Malvin	123514	Vince, Vilma	123518
Bernát, Emma	123509	Illés, Irma,	123510	Mór, Margit	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Dániel, Ernesztin	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Mária	5483	Zsigmond, Zsuzsanna	123522
Dávid, Éva	123517	István, Janka	3512	Orbán, Mártha	8826		
Dénes, Evelin	5637	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Cel mai mare câştig ev. 1.000.000 coroane. Special 1 premiu de 600.000, 1 câştig à 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 2 à 90.000, 2 à 80.000, 2 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 3 à 40.000, 3 à 30.000, 6 à 25 000, 9 à 20.000, 13 à 15.000, 44 à 10.000 etc.

Preţul lozurilor originale pentru clasa primă — conform planului — este pentru

1/8 loz original fl. —·75, ori cor. 1·50, 1/4 loz original fl. 1·50, ori cor. 3·—
1/2 „ „ „ 3·—, „ „ 6·—, 1/1 „ „ „ 6·—, „ „ 12·—

şi se trimit cu ramburs sau după primirea banilor. Planuri oficiale gratis. Comandele pentru lozurile de mai sus sunt a ni-se trimite cu deplină încredere până în

6 Maiu n. a. c.

deoarece numerii de mai sus uşor pot să treacă

A. TÖRÖK & Co.

Cea mai mare negutătorie din Ungaria a loteriei de clasă.

BUDAPESTA. Despărţămintele loteriei de clasă ale colecturei principale: Adresa telegrafică: Törökék Budapest.

Centrala: Theresienring 46/a.

Filiala I: Waitznerring 4/a. Filiala II: Museumring 11/a.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.